

**Бровдій А.М., Тихинова Д. С.**

## **ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗПОДІЛУ ПРАВ НА СЛУЖБОВИЙ ТВІР**

Основним активом суб'єктів господарювання в умовах жорсткої конкуренції та на етапі становлення ринкової економіки є інтелектуальний капітал його працівників. Завдяки створенню об'єктів інтелектуальної власності підтримується конкурентоспроможність суб'єктів господарювання та створюється підґрунтя для розвитку національної економіки та підвищення іміджу країни в цілому. У зв'язку з цим постає питання розподілу прав на об'єкти інтелектуальної власності та відповідно врегулювання правовідносин між вказаними суб'єктами.

Чинне законодавство України містить численні прогалини та колізії правового регулювання прав інтелектуальної власності працівників та роботодавців на службові твори, які створюються працівниками у зв'язку з виконанням трудового договору.

Відповідно до ст. 429 Цивільного кодексу України, майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якій він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором. Поряд з цим, частиною другою статті 16 Закону України «Про авторське право і суміжні права» передбачено, що виключне майнове право на службовий твір належить роботодавцю, якщо інше не передбачено трудовим договором (контрактом) та (або) цивільно-правовим договором між автором і роботодавцем. Зазначена колізія законодавства негативно впливає на практику його застосування, оскільки більшість роботодавців керуються нормами спеціального закону, який визначає належність майнових прав роботодавцю без урахування інтересів авторів.

В Рекомендаціях щодо правового режиму службових творів визначено, що якщо в трудовому договорі (контракті) і (або) цивільно-правовому договорі між працівником і роботодавцем не передбачений інший порядок здійснення майнових прав на твір, то вони мають спільні права на використання такого твору. За відсутності договору між роботодавцем і автором-працівником про розподіл майнових прав або зазначенні в договорі положення про належність сторонам спільних майнових прав, жодна із сторін не має права розпоряджатися майновими правами на службовий твір без згоди іншої сторони.

Судова практика щодо використання таких об'єктів авторського права як службовий твір в першу чергу звертає увагу на належність майнових прав спільно авторові та роботодавцю, проте не виключає можливості укладання між ними договору на диспозитивних умовах (п. 24 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 5 «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав»).

З вказаного можна зробити висновок про відсутність чіткого правового регулювання відносин з поділу майнових та особистих немайнових прав на

службовий твір. Крім цього судова практика в умовах трансформації судової системи України не є обов'язковою для застосування, що створює додаткові питання у правозастосуванні. У зв'язку з цим, важливою є розробка та застосування цивільно-правового договору для опосередкування правовідносин працівника та роботодавця в частині розподілу майнових та особистих немайнових прав автора. При цьому у законодавстві важливо визначити істотні умови таких договорів та порядок їх укладення.

#### СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Цивільний кодекс України// Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
  2. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3792-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
  3. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 5 «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/2FC06B3A2A888290C2257AF4004](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/2FC06B3A2A888290C2257AF4004).
  4. Рекомендації Державної служби інтелектуальної власності щодо правового режиму службових творів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://sips.gov.ua/ua/authors\\_rights.html](http://sips.gov.ua/ua/authors_rights.html).
- Штефан О.О. Проблеми правового статусу суб'єктів «службового» твору / О.О. Штефан // Приватне право і підприємництво. – 2009. – Вип. 8. – С. 105–108.